

CUPRINS

ARGUMENTUM.....	15
Capitolul I	
POTENȚIALUL ȘI IREALUL NOEMATIC.....	19
I. A. ÎNCERCARE DE DEFINIRE A <i>POTENȚIALUI</i> ȘI A <i>IREALULUI</i>	19
I. A. 1. Potențial și Ireal: preliminarii metodologice.....	20
I. A. 1. 1. Modelul logico-semantic.....	22
I. A. 1. 2. Modelul semantico-pragmatic.....	24
I. A. 2. Două definiții posibile ale potențialului.....	25
I. A. 2. 1. Potențial vs. Real.....	25
I. A. 2. 2. Potențial vs. Ireal.....	27
I. A. 2. 3. Potențial: coordonate distinctive.....	27
I. A. 2. 4. Potențialul dubitativ.....	28
I. A. 3. O potențială definiție a irealului.....	29
I. A. 4. O posibilă distincție potențial – ireal ?	33
I. B. POTENȚIAL ȘI IREAL: REPREZENTARE LINGVISTICĂ.....	35
I. B. 1. Realis – Irrealis: Modalitate, temporalitate, virtualitate.....	36
I. B. 1. 1. Mod, timp, aspect, modalitate.....	36
I. B. 1. 1. 1. Modul verbal, operator de modalitate.....	36
I. B. 1. 1. 2. Mod, timp, aspect, modalitate.....	43
I. B. 1. 2. Potențial în trecut ? Ireal în viitor ?.....	48
I. B. 2. Potențial și Ireal: o dimensiune pragmatic.....	49
Capitolul II	
EXPRIMAREA POTENȚIALULUI ȘI A IREALULUI ÎN LIMBA LATINĂ.....	55
II A: LATINA CLASICĂ.....	57
II. A. 1. <i>Si patria loquatur...</i> , potențial sau ireal ?.....	57
II. A. 2. Potențial și ireal în filologia clasică.....	59
II. A. 2. 1. „Doctrina clasică”.....	60
II. A. 2. 2. Noi perspective asupra potențialului și irealului.....	61
II. A. 3. Potențial și ireal: reperarea formelor de expresie.....	66
II. A. 3. 1. Sistemul conjunctivului.....	68
II. A. 3. 2. Indicativul.....	69
II. A. 4. Structuri implicite de exprimare a potențialului.....	70
II. A. 4. 1. Potențialul posibil.....	71
II. A. 4. 1. 1. Potențial posibil neutru.....	71
II. A. 4. 1. 2. Potențial posibil slab.....	74

II. A. 4. 2. Potențialul eventual.....	75
II. A. 4. 3. Potențialul probabil	84
II. A. 4. 3. 1. Potențial probabil puternic	84
II. A. 4. 3. 2. Potențial probabil slab.....	87
II. A. 4. 4. Potențialul dubitativ.....	88
II. A. 4. 5. Concluzii.....	93
II. A. 5. Structuri implicite de exprimare a irealului.....	94
II. A. 5. 1. Ireal în prezent / ficțiune dezmințită / ireal accidental / ireal relativ....	94
II. A. 5. 2. Ireal în trecut sau ireal esențial.....	106
II. A. 5. 3. Concluzii.....	110
II. A. 6. Structuri explicite de reprezentare discursivă a potențialului și a irealului în latina clasică.....	111
II. A. 6. 1. Subordonatele complete.....	113
II. A. 6. 1. 1. Completivele infinitivale (ACI).....	113
II. A. 6. 1. 2. Completivele conjunctivale.....	116
II. A. 6. 1. 3. Interogativele indirecte.....	117
II. A. 6. 2. Subordonatele relative.....	123
II. A. 6. 3. Subordonatele circumstanțiale.....	126
II. A. 6. 3. 1. Subordonatele circumstanțiale de cauză.....	126
II. A. 6. 3. 2. Subordonatele circumstanțiale finale.....	129
II. A. 6. 3. 3. Subordonatele circumstanțiale consecutive.....	130
II. A. 6. 3. 4. Subordonatele circumstanțiale comparative.....	131
II. A. 6. 3. 5. Subordonatele circumstanțiale de timp.....	132
II. A. 6. 3. 6. Subordonatele circumstanțiale concesive.....	133
II. A. 6. 4. Concluzii.....	135
II. A. 7. Potențial și Ireal în cadrul macro-sistemului condițional latin.....	137
II. A. 7. 1. Perioada condițională probabilă / deschisă.....	138
II. A. 7. 2. Perioada condițională construită cu modul conjunctiv.....	143
II. A. 7. 2. 1. Perioada condițională improbabilă / ficțiune deschisă.....	143
II. A. 7. 2. 2. Perioada condițională imposibilă / ficțiune dezmințită.....	148
II. A. 7. 3. Pseudo-condiționale.....	149
II. A. 7. 4. Concluzii.....	150
II B: LATINA TÂRZIE.....	151
II. B. 1. Structuri implicite de exprimare a potențialului și a irealului : tipuri de modificări întâlnite în latina târzie.....	151
II. B. 1. 1. Structuri implicite de actualizare a potențialului în latina târzie... ..	151
II. B. 1. 1. 1. Potențialul posibil.....	151
II. B. 1. 1. 2. Potențialul eventual.....	154
II. B. 1. 1. 3. Potențialul probabil.....	156
II. B. 1. 1. 4. Potențialul dubitativ.....	157
II. B. 1. 1. 5. Concluzii.....	159
II. B. 1. 2. Structuri implicite de actualizare a irealului în latina târzie.....	159
II. B. 1. 2. 1. Ireal în prezent/ficțiune dezmințită/Ireal accidental/Ireal relativ... ..	160
II. B. 1. 2. 2. Ireal în trecut / Ireal esențial.....	162
II. B. 1. 2. 3. Concluzii.....	163

II. B. 2. Structuri explicite de exprimare a potențialului și irealului în latina târzie: tipuri de modificări.....	163
II. B. 2. 1. Subordonatele completive.....	164
II. B. 2. 2. Subordonatele relative.....	168
II. B. 2. 2. 1. Subordonatele relative de generalizare.....	168
II. B. 2. 2. 2. Subordonatele relative cu valoare consecutivă.....	169
II. B. 2. 3. Subordonatele circumstanțiale.....	170
II. B. 2. 3. 1. Subordonatele circumstanțiale finale.....	170
II. B. 2. 3. 2. Subordonatele circumstanțiale consecutive.....	171
II. B. 2. 3. 3. Subordonatele circumstanțiale comparative.....	172
II. B. 2. 3. 4. Subordonatele circumstanțiale cauzale.....	173
II. B. 2. 3. 5. Subordonatele circumstanțiale temporale.....	173
II. B. 2. 3. 6. Subordonatele circumstanțiale concesive.....	174
II. B. 2. 4. Concluzii.....	175
II. B. 3. Sistemul condițional al latinei târzii: tipuri de modificări.....	176

Capitolul III

EXPRIMAREA POTENȚIALULUI ȘI A IREALULUI ÎN FRANCEZĂ ȘI ROMÂNĂ..... 181

III A: EXPRIMAREA POTENȚIALULUI ȘI A IREALULUI ÎN LIMBA FRANCEZĂ..... 183

III. A. 1. Gramaticalizarea condiționalului în limba franceză.....	183
III. A. 1. 1. Parametrii și etapele gramaticalizării.....	183
III. A. 1. 2. Viitor în trecut / Forma în <i>-roie</i> / Condițional.....	185
III. A. 1. 2. 1. Latina clasică și târzie. Polimorfism sau concurența perifrazelor...	187
III. A. 1. 2. 2. Sec. al-III-lea e.n. Momentul Tertullian.....	190
III. A. 1. 3. De la faza romanică primitivă la franceza veche (sec. IX-XIII)...	195
III. A. 1. 3. 1. Evoluția morfologică a perifrizei HABEBAM + infinitiv.....	195
III. A. 1. 3. 2. Evoluția sintactico-semantică a formei în <i>-roie</i>	198
III. A. 1. 4. Concluzii.....	202
III. A. 2. Forme de expresie a potențialului și a irealului în franceza veche (sec. IX-XIII) și medievală (sec. XIV-XVI).....	204
III. A. 2. 1. Inventarul formelor verbo-modale de actualizare a potențialului și a irealului.....	205
III. A. 2. 2. Conjunctiv vs. forma în <i>-roie</i>	209
III. A. 3. Structuri implicite de actualizare a potențialului și a irealului în limba franceză.....	211
III. A. 3. 1. Franceza veche.....	211
III. A. 3. 1. 1. Exprimarea potențialului în propoziții independente/principale.....	211
III. A. 3. 1. 1. 1. Potențialul posibil.....	211
III. A. 3. 1. 1. 2. Potențialul probabil.....	214
III. A. 3. 1. 1. 3. Potențialul dubitativ.....	217
III. A. 3. 1. 2. Exprimarea irealului în propoziții independente / principale.....	218
III. A. 3. 2. Tipuri de modificări semantico-formale în franceza medievală.....	222
III. A. 3. 2. 1. Exprimarea potențialului în propoziții independente/principale..	223
III. A. 3. 2. 2. Exprimarea irealului în propoziții independente / principale.....	224

III. A. 3. 3. Franceza clasică și modernă: structuri implicite potențiale sau ireale.	228
III. A. 3. 3. 1. Exprimarea potențialului în propoziții independente/principale.	228
III. A. 3. 3. 1. 1. Potențialul posibil.....	228
III. A. 3. 3. 1. 2. Potențialul probabil.....	233
III. A. 3. 3. 1. 3. Potențialul dubitativ.....	235
III. A. 3. 3. 2. Exprimarea irealului în propoziții independente / principale.....	236
III. A. 3. 3. 3. Concluzii.....	239
III. A. 4. Structuri explicite de exprimare a potențialului și a irealului în limba franceză.....	241
III. A. 4. 1. Subordonatele complete.....	241
III. A. 4. 2. Subordonatele relative.....	246
III. A. 4. 3. Subordonate circumstanțiale.....	247
III. A. 4. 3. 1. Subordonate circumstanțiale cauzale.....	247
III. A. 4. 3. 2. Subordonate circumstanțiale finale.....	248
III. A. 4. 3. 3. Subordonate circumstanțiale consecutive.....	248
III. A. 4. 3. 4. Subordonate circumstanțiale comparative.....	248
III. A. 4. 3. 5. Subordonate circumstanțiale de timp.....	249
III. A. 4. 3. 6. Subordonate circumstanțiale concesive.....	250
III. A. 4. 4. Concluzii.....	250
III. A. 5. Sistemul condițional al limbii franceze.....	251
III. A. 5. 1. Franceza veche.....	251
III. A. 5. 1. 1. Tipul I: Perioada condițională probabilă sau deschisă.....	251
III. A. 5. 1. 2. Tipul II: Perioada condițională improbabilă.....	253
III. A. 5. 1. 3. Tipul III: Perioada condițională imposibilă.....	255
III. A. 5. 2. Franceza clasică și modernă.....	257
III. A. 5. 2. 1. Tipul I: Perioada condițională probabilă sau deschisă.....	258
III. A. 5. 2. 2. Tipul II: Perioada condițională improbabilă.....	258
III. A. 5. 2. 3. Tipul III: Perioada condițională imposibilă.....	259
III. A. 5. 3. Concluzii.....	259
III B: EXPRIMAREA POTENȚIALULUI ȘI A IREALULUI ÎN LIMBA ROMÂNĂ.....	261
III. B. 1. Româna veche (secolele al XVI-lea - al XVIII-lea).....	262
III. B. 1. 1. Inventarul formelor verbo-modale care actualizează potențialul și irealul în limba română veche.....	263
III. B. 1. 1. 1. Structuri formale de exprimare a viitorului.....	263
III. B. 1. 1. 2. Conjunctivul.....	266
III. B. 1. 1. 3. Structuri formale de exprimare a condiționalului.....	267
III. B. 1. 1. 4. Concluzii.....	269
III. B. 1. 2. Gramaticalizarea <i>prezumtivului</i> în limba română.....	270
III. B. 1. 2. 1. Definiții și puncte de vedere.....	270
III. B. 1. 2. 2. Structura morfologică a <i>prezumtivului</i>	271
III. B. 1. 2. 3. Originea și evoluția formelor de <i>prezumtiv</i>	272
III. B. 1. 3. Structuri implicite de actualizare a potențialului și a irealului în româna veche.....	274
III. B. 1. 3. 1. Exprimarea potențialului în propoziții independente/principale..	274
III. B. 1. 3. 1. 1. Potențial posibil.....	274

III. B. 1. 3. 1. 2. Potențial probabil.....	277
III. B. 1. 3. 1. 3. Potențial dubitativ.....	281
III. B. 1. 3. 2. Exprimarea irealului în propoziții independente / principale.....	282
III. B. 1. 3. 2. 1. Ireal accidental.....	282
III. B. 1. 3. 2. 2. Ireal esențial.....	284
III. B. 1. 3. 3. Concluzii.....	286
III. B. 2. Limba română modernă și contemporană.....	287
III. B. 2. 1. Exprimarea potențialului în structuri implicite.....	287
III. B. 2. 1. 1. Potențialul posibil.....	287
III. B. 2. 1. 2. Potențialul probabil.....	292
III. B. 2. 1. 3. Potențialul dubitativ.....	295
III. B. 2. 2. Exprimarea irealului în structuri implicite.....	297
III. B. 2. 2. 1. Ireal accidental.....	297
III. B. 2. 2. 2. Ireal esențial.....	299
III. B. 2. 3. Concluzii.....	301
III. B. 3. Sistemul condițional din limba română.....	302
III. B. 3. 1. Româna veche.....	302
III. B. 3. 1. 1. Tipul I: Perioada condițională probabilă sau deschisă.....	302
III. B. 3. 1. 2. Tipul II: Perioada condițională improbabilă.....	305
III. B. 3. 1. 3. Tipul III: Perioada condițională imposibilă.....	308
III. B. 3. 2. Româna modernă și contemporană.....	309
III. B. 3. 2. 1. Tipul I: Perioada condițională probabilă sau deschisă.....	309
III. B. 3. 2. 2. Tipul II: Perioada condițională improbabilă.....	310
III. B. 3. 2. 3. Tipul III: Perioada condițională imposibilă.....	311
III. B. 3. 3. Concluzii.....	312
III. B. 4. Structuri explicite de exprimare a potențialului și a irealului în limba română.....	313
III. B. 4. 1. Subordonatele complete.....	314
III. B. 4. 2. Subordonatele atributive.....	318
III. B. 4. 3. Subordonatele circumstanțiale.....	319
III. B. 4. 3. 1. Subordonata circumstanțială finală.....	319
III. B. 4. 3. 2. Subordonata circumstanțială consecutivă.....	320
III. B. 4. 3. 3. Subordonata circumstanțială de cauză.....	321
III. B. 4. 3. 4. Subordonata circumstanțială de mod.....	321
III. B. 4. 3. 5. Subordonata circumstanțială de timp.....	322
III. B. 4. 3. 6. Subordonata circumstanțială concesivă.....	323
III. B. 4. 4. Concluzii.....	324

Capitolul IV

CONCLUZII GENERALE.....	325
--------------------------------	------------

L'EXPRESSION DU <i>POTENTIEL</i> ET DE L'IRRÉEL EN LATIN, FRANÇAIS ET ROUMAIN. RÉSUMÉ.....	335
---	------------

THE EXPRESSION OF <i>POTENTIALIS</i> AND <i>IRREALIS</i> IN LATIN, FRENCH AND ROMANIAN. ABSTRACT.....	343
--	------------

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ.....	353
INDEX RERUM.....	369